

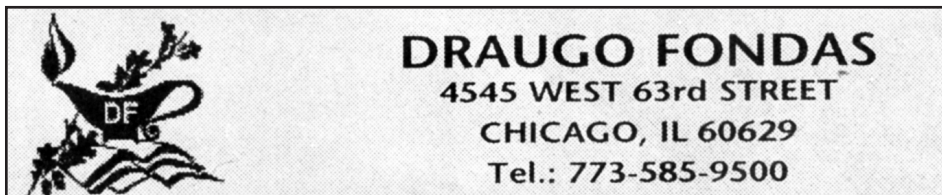
Bronius Juodelis – skautininkas ir kultūrininkas, Draugo fondo direktorių tarybos pirmininkas

Audronė V. Škiudaitė

Buęs sėkmingas Draugo fondo direktorių tarybos pirmininkas Bronius Juodelis, kuriam vadovaujant Draugo fonde surinktas 1 mln. dolerių, gimė Dusetose, Zarasų aps., 1924 m. Pedagogas, žurnalistas, visuomenės veikėjas. Mokėsi Dusetų progimnazijoje ir Utenos gimnazijoje, 1947 m. baigė Kempteno, Vokietijoje, lietuvių gimnaziją. 1948 m. studijavo ekonomiką Tuebingeno universitete. Vokietijoje redagavo „Geležinio vilko balsą“ (1947), „Baltijos bangą“ (1948), 1949 m. persikėlė į JAV. 1950-1951 m. buvo „Mūsų vyčio“ redaktoriaus pavaduotojas, bendradarbiavo „Drauge“, „Skautų aide“. 1955 m. baigė Illinois

▲ Bronius Juodelis. Vytauto Jasinevičiaus nuotr.

▲ Draugo fondo emblema

universitetą (ekonomikos mokslus), vėliau studijas gilino De Paul universitete Chicagoje, IL. 1965 m. baigė JAV aukštąją skautų vadovų mokyklą. 1969-1972 m. dirbo Chicagos švietimo tarybos koordinatoriumi, asistentu. 1972 m. Northeasterno universitete, IL, pelnė pedagogikos magistro laipsnį. 1972-1974 m. – Lemonto, IL, liuanistinės mokyklos mokytojas. Penktosios liuviių tautinės šokių šventės pirmininkas. 1973-1992 m. dėstė komercijos mokslus Chicagos aukštesniojoje komercijos mokykloje. Nuo 1974 m. Pedagoginio liuanistikos instituto dėstytojas (ped. skyriaus vedėjas). 1976-1980 m. – JAV LB Švietimo tarybos pirmininkas, Krašto tarybos narys. 1976-1991 m. – Lietuvių tautinių šokių festivalių korporacijos steigėjas ir direktorių tarybos pirmininkas. 1981-1984 m. – Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdybos narys, vicepirmininkas. 1983 m. II Pasaulio liuviių dienų pirmininko pavaduotojas. 1984-1985 m. – „Aušros“ liuviių kultūros draugijos pirmininkas. 1985-1989 m. – JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkas, 1990-1991 m. – sekretorius. 1990-1994 m. – Lituanistikos tyrimų ir studijų centro vicepirmininkas. Nuo 1993 m. – Draugo fondo direktorių tarybos pirmininkas. Lietuvos laikraščio „Lietuvos aidas“ įgaliotinis JAV (nuo 1990). Buvo 10-ojo Pasaulio liuviių mokslo ir kūrybos simpoziumo, kuris 1997 m. vyko Chicagoje, organizacinio komiteto pirmininkas ir kt.

Skautas nuo 1938 m.: 1962 m. pakeltas jūrų skautininku, 1963-1967 m. – Skautų brolijos vyriausiasis skautininkas, 1967-1970 m. – jūrų skautų skyriaus vedėjas, pakeltas vyriausiuoju jūrų skautininku.

1993 m. Lietuvoje išleido prisiminimų knygą „Kelionė į nežinią“. Skautininkų apdovanotas visų lygių apdovanojimais, tarp jų – ir „Geležinio vilko“ ordinu (1977).

Apie savo gyvenimą B. Juodelis, lankydamasis Lietuvoje, „Apžvalgos“ korespondentei, šių eilučių autorei, yra sakęs: „Aš iš Lietuvos išvažiavau Utenos gimnazijoje baigęs 7 klases. Vokietijoje, pabėgėlių stovykloje, teko baigti gimnaziją. Bandžiau studijuoti Vokietijos universitete, bet jau buvo atėjęs laikas emigruoti į Ameriką. Kaip visiems, įsikūrimas Amerikoje buvo sunkus. Reikėjo pradėti viską, kaip sakoma, nuo adatos. Pradėjau nuo sunkaus fizinio darbo,

▲ Draugo fondo direktorių tarybos pirmininkas Bronius Juodelis, DF kontrolės komisijos pirmininkė Marija Remienė (iš kairės) ir Gražina Liautaud, DF aukščiausio laipsnio garbės narė Draugo fondo garbės narių lentos atidengimo iškilmėse

kadangi reikėjo užsidirbti duoną. Mano atvejis buvo unikalus, nes aš buvau vienas. Mano visa šeima buvo likusi Lietuvoje, vėliau išvežta į Sibirą. Pats vienas naktimis turėjau dirbti, užsidirbti pinigų studijoms, dieną studijuoti“, – sakė B. Juodelis, kuris užjautė okupacijos nuskriaustus savo gimines Lietuvoje, įvairiais būdais rėmė juos. Būtent B. Juodelis paskaičiavo, kad Amerikos lietuviai giminėms Lietuvoje remti okupacijos metais yra pasiuntę 3 mlrd. dolerių (tik gaila, kad didelę dalį tos paramos okupantai nusavindavo – per ypač brangų muito mokestį, o stambesnes aukas, pvz., automobilius, paimdavo į fiktyvųjį „taikos“ fondą, prigašdinę giminaičius Lietuvoje, kad visai negaus, jeigu nepasirašys, jog sutinka paimti vieną rusišką automobiliuką vietoj dviejų užsienietišku).

Tarp įvairiapusių B. Juodelio pomėgių vienas mylimiausių nuo pat jaunystės jam buvo šokis. Didžiulio pasisekimo sulaukė jo vadovauta Penktoji tautinių šokių šventė, vykusi Chicagoje 1976 m. ir surengta Amerikai švenčiant 200 metų sukaktį, į kurią buvo atvykusi JAV prezidento Fordo žmona Betty.

Didžiąją tautinių šokių šventę Chicagoje sutikdamas jos rengimo komite-
to pirmininkas Bronius Juodelis pareiškė: „Mūsų tautiniai šokiai sukurs mums
mažąją Lietuvą kiekviename laisvojo pasaulio kampelyje tol, kol mes juos šok-
sime. Tad tegul penktosios tautinių šokių šventės džiaugsmas atgaivina visus da-
lyvius ir svečius lyg tyras šaltinio vanduo, bekeliaujant per gyvenimo dykumas.
Tas džiaugsmas tepalaiko mūsų tautinę sąmonę per daugelį metų ir išugdo nau-
jas generacijas, dirbančias lietuvių tautos gerovei“ („Aidai“, 1976 m. lapkritis).

Su dideliu entuziazmu apie šią šventę „Aiduose“ rašė kun. Juozas Prun-
kis, sakydamas, kad rengėjams pavyko „sutraukti gausias šokėjų grupes“. Šokių
šventėje dalyvavo ne tik JAV, bet ir Venesuelos, Anglijos, Kanados lietuvių tau-
tinių šokių grupės. Šventėje dalyvavo ir jungtinis 95 dainininkų choras, talkinęs
šokėjams, ir jungtinis instrumentų ansamblis iš beveik 100 muzikantų. Šventę
stebėjo 10 000 žmonių, o šoko 2000 šokėjų. Tvarkai palaikyti iš 4 Chicagos tun-
tų pakviesta 150 skautų. Specialių šv. Mišių pamoksle vysk. A. Deksnys pažy-
mėjo, kad tautinių šokių šventė yra ne tik lietuvių išeivių kultūrinis laimėjimas,
bet ir ateivių dovana Amerikai.

Pasibaigus programai Chicagos burmistro Daley pavaduotojas specia-
liems įvykiams Chicagoje prasitarė, kad tai buvęs didžiausias įvykis, kokį jam,
esant tose pareigose beveik 50 metų, tekę stebėti. Jis sakė: „Nemanau, kad Chi-
cagoje yra kita tokia tautinė grupė, kuri galėtų pakartoti tai, ką lietuviai padarė.
Niekada gražesnio dalyko nemačiau, o man tenka dalyvauti Chicagon atvykstan-
čių karalių ir kitų garsenybių priėmime. Kalbu iš patirties. Tai spalvingiausias
pasirodymas, kuriame man teko dalyvauti“.

Į šią šokių šventę atsilankęs vienas įtakingas italas prisipažino: „Mūsų,
italų, Chicagoje yra daugiau negu lietuvių, bet mes tokio dalyko nepadarėme ir
nepadarytume“, – citavo straipsnio autorius J. Prunskis „Aiduose“ ir baigdamas
pridėjo: „Šokių šventė buvo savotiškas išeivijos lietuvių triumfas“.

Tame buvo ir šokių šventės vadovo B. Juodelio nuopelnas, jo talento pa-
sireiškimas.